

Подход за определяне на приноса на различните водоползватели към възстановяването на разходите, включително оценка за доказване на адекватния принос

Определянето на приноса на различните водоползватели към възстановяването на разходите съгласно Общата стратегия за изпълнение на Рамковата директива за водите Ръководство №. 1 „Икономика и околна среда – предизвикателства при прилагане на Рамковата директива за водите“ (Ръководството на WATECO) е част от подхода/ методологията за оценка нивото на възстановяване на разходите за отделните водни услуги и оценка на степента на прилагане на принципа „замърсителят плаща“.

За определяне приноса на различните водоползватели към възстановяването на разходите, включително оценка за доказване на адекватния принос е необходимо да се разбере:

- Кои услуги във водния сектор реално са били заплатени?
- Как се разпределят разходите между потребителите?
- Какъв процент от общите разходи възстановяват потребителите и съответства ли това на реалното им ползване?

За изчисляване на нивото на възстановяване на разходите за всяка водна услуга е необходима информация за: разходите (вкл. ресурсните разходи и разходите за околна среда), как се плаща за тях (или не), доставчиците, потребителите/замърсителите, възможни субсидии/ трансфери.

Разпределението на разходите между потребителите изисква определянето на редица параметри на разходите, които да се използват като индикатори за оценка на сумата на разходите, които те пораждат. Тези параметри на разходите е възможно да се различават според типа водна услуга.

Приносът към възстановяването на разходите може да бъде:

- пряк – цената/таксата, която потребителите плащат за използването на услугата;
- интернализиран – приносът е включен в цената на услугата, плащана от потребителите;
- чрез субсидии / трансфери – държавен трансфер, целево финансиране на проекти, собствени средства / приходи и др.

Водна услуга 1: ОБЩЕСТВЕНО ВОДОСНАБДЯВАНЕ

Принос на потребителите на услугата обществено водоснабдяване – население, индустрия, селско стопанство и услуги:

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените цени за предоставянето на услугата от съответните оператори.

Приходите на ВиК операторите се изчисляват на база предоставените официални данни от НСИ за годишните нива на доставеното количество вода за отделните потребители умножено по осреднената цена за доставка на вода. Осреднената цена за доставка на вода е изчислена при следните стъпки:

- Идентифициране на цените за водоснабдяване на всички ВиК оператори в страната за пет годишен период съгласно решенията на КЕВР;

- Определя се броя на обслужваното население, което ползва услугата водоснабдяване, от всеки един оператор;

- Изчислява се средно претеглена цена за услугата водоснабдяване въз основа на цената за доставка на вода и обслужваното население.

Приходите на „Напоителни системи“ ЕАД се вземат от годишните финансови отчети, публикувани в Търговския регистър към Агенция по вписванията. Тъй като дружеството генерира приходи основно от 2 групи услуги – доставка на вода и експлоатация и поддържане на обектите за предпазване от вредното въздействие на водите, те се разпределят на база съотношението на разходите за двете услуги. Делът на приходите за доставка на вода на „Напоителни системи“ ЕАД представляват 48,5% от общите годишни приходи съгласно приетата методология в Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор (НСУРВС) в Р. България.

Интернализирания принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за водовземане от повърхностни и подземни води (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване).

Таксите са включени в цената на услугата, заплащана от потребителите и не се включват пряко в изчисленията, за да се избегне двойното им отчитане.

Водна услуга 2: ОБЩЕСТВЕНО ОТВЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Принос на потребителите на услугата обществено отвеждане на отпадъчни води – население, индустрия, селско стопанство и услуги:

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените цени за предоставянето на услугата за отвеждане на отпадъчни води.

Приходите от услугата отвеждане на отпадъчни води на ВиК операторите се изчисляват на база предоставените официални данни от НСИ за годишните нива на отведеното количество отпадъчни води от отделните потребители умножено по осреднената цена за канализация от съответния оператор. Осреднената цена за отвеждане на отпадъчни води се изчислява при следните стъпки:

- Идентифициране на цените за отвеждане на отпадъчни води на всички ВиК оператори в страната за пет годишен период, съгласно решенията на КЕВР.

- Определяне на броя на обслужваното население, което ползва услугата отвеждане на отпадъчни води, от всеки един оператор;

- Изчисляване на средно претеглена цена за услугата отвеждане на отпадъчни води въз основа на цената за доставка на вода и обслужваното население.

Интернализирания принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за замърсяване при заустване на отпадъчни води в повърхностни води (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване).

Таксите са включени в цената на услугата, заплащана от потребителите и не се включват пряко в изчисленията, за да се избегне двойното им отчитане.

Водна услуга 3: ОБЩЕСТВЕНО ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Принос на потребителите на услугата обществено пречистване на отпадъчни води – население, индустрия, селско стопанство и услуги:

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените цени за предоставянето на услугата за пречистване на отпадъчните води.

Приходите от услугата пречистване на отпадъчни води на ВиК операторите се изчисляват на база предоставените официални данни от НСИ за годишните нива на

пречистеното количество отпадъчни води за съответните потребители умножено по осреднената цена за пречистване. Осреднената цена за пречистване на отпадъчни води е изчислена при следните стъпки:

- Идентифициране на цените за пречистване на отпадъчни води на всички ВиК оператори в страната за пет годишен период, съгласно решенията на КЕВР.
- Определяне на броя на обслужваното население, което ползва услугата пречистване на отпадъчни води, от всеки един оператор;
- Изчисляване на средно претеглена цена за услугата за пречистване на отпадъчни води въз основа на цената за пречистване на водата и обслужваното население.

Интернализиран принос към възстановяването на разходите. Определя се чрез заплатените такси за замърсяване при заустване на отпадъчни води в повърхностни води (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване).

Таксите са включени в цената на услугата, заплащана от потребителите и не се включват пряко в изчисляванията, за да се избегне двойното им отчитане.

Водна услуга 4: СОБСТВЕНО ВОДОСНАБДЯВАНЕ В ИНДУСТРИЯТА

Услугата собствено водоснабдяване от индустрията има пряк принос към възстановяването на разходите:

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за промишлено водоснабдяване и други цели при водовземане от повърхностни и подземни води (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване).

Годишното количество на ползваната вода от индустрията е на база получена официална статистическа информация от НСИ.

Приходите от таксата за водовземане от повърхностни води се изчисляват като се умножи годишното количество на ползваната вода от индустрията по единичния размер на таксата за промишлено водоснабдяване или за други цели.

Водна услуга 5: СОБСТВЕНО ВОДОСНАБДЯВАНЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Услугата собствено водоснабдяване в селското стопанство има пряк принос към възстановяването на разходите. Същият се определя според целите на ползване на услугата:

- Напояване

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за собствено водоснабдяване, с цел напояване при (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване).

При липса на официални данни за събраните приходи от услугата собствено водоснабдяване за селското стопанство за напояване се прилага следния подход:

- Използват се данни за общото количество доставена вода от собствено снабдяване за селското стопанство за напояване с източник НСИ.

- Изчислява се осреднена такса за водовземане, която взема предвид таксата за водовземане на повърхностни и подземни води.

- Определената такса за водовземане се умножава по общото количество доставена вода от собствено снабдяване за селското стопанство за напояване.

- Животновъдство и аквакултури

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за собствено водоснабдяване, с цел животновъдство и аквакултури при водовземане от повърхностни и подземни води (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване) и таксите за замърсяване от дифузни източници от селското стопанство.

При липса на официални данни за събраните приходи от услугата собствено водоснабдяване за селското стопанство за животновъдството и аквакултури се прилага следния подход:

- Използват се данни за общото количество доставена вода от собствено снабдяване за селското стопанство за животновъдството и аквакултури с източник НСИ.
- Изчислява се осреднена такса за водовземане, която взема предвид таксата за водовземане на повърхностни и подземни води.
- Определената такса за водовземане се умножава по общото количество доставена вода от собствено снабдяване за селското стопанство за напояване.

Водна услуга 6: ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ОТ ВЕЦ

Услугата „производство на електроенергия от ВЕЦ” има пряк принос към възстановяването на разходите.

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за водовземане от повърхностни води с цел производство на електроенергия от ВЕЦ (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване).

При липса на официални данни за събраните приходи от такси за водовземане от повърхностни води за производство на електроенергия от ВЕЦ се прилага следния подход за изчисление на размера на дължимите такси:

- Използват се данни за количествата иззета прясна вода за производство на хидроенергия – общо за страната, по данни на НСИ
- Изчислява се нетния пад на ВЕЦ за получаване на корекционния коефициент. Нетният пад се изчислява в два компонента: 1) за ВЕЦ (**без ПАВЕЦ**), собственост на Национална електрическа компания (НЕК) АД и 2) за всички останали ВЕЦ в страната.
- При липса на данни за иззета вода за производство на хидроенергия по видове ВЕЦ, делът на ВЕЦ, собственост на НЕК ЕАД, се изчислява на база на произведена електроенергия от ВЕЦ, собственост на НЕК ЕАД (по данни на МИЕ) и общо произведената електроенергия от ВЕЦ (по данни на НСИ).
- Изчислява се размера на дължимите такси като произведение на единичния размер на таксата, използвания годишен воден обем и корекционния коефициент.

Водна услуга 7: ПРЕДПАЗВАНЕ ОТ НАВОДНЕНИЯ

Предоставянето на услугата предпазване на наводнения не е обвързано със заплащането на такса. Услугата се предоставя общо за цялото население и за икономическите субекти на територията на страната.

Финансира се чрез:

- Държавени трансфери
- Целево финансиране на проекти
- Собствени приходи на общините.

Прекият принос на услугата към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за изземване на наносни отложения (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване).

Водна услуга 8: СЪХРАНЕНИЕ НА ВОДА

Услугата съхранение на вода се финансира чрез:

- Държавни трансфери
- Собствени средства на операторите
- Собствени приходи на общините

Прекият принос на услугата към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за водовземане от повърхностни води и ползване на воден обект за аквакултури и за нарушаване на непрекъснатостта на реките отложения (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване)

Водна услуга 9: КОРАБОПЛАВАНЕ И СВЪРЗАНИТЕ С НЕГО ДЕЙНОСТИ

Услугата корабоплаване и свързаните с него дейности има пряк принос към възстановяването на разходите.

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез пристанищни такси, заплащани от корабите, които посещават пристанищата за обществен транспорт с национално значение. Същите включват канални такси, тонажни корабни такси, линейни кейови такси, светлинни такси, такси за приемане и обработване на отпадъци

Таксите се заплащат на Държавно предприятие Пристанищна инфраструктура (ДППИ) преди отплаването на кораба от пристанището.

Източник на информация са финансовите отчети на ДППИ за съответните години.

Водна услуга 10: Самостоятелно питейно-битово водоснабдяване

Услугата самостоятелно питейно-битово водоснабдяване има пряк принос към възстановяването на разходите.

Прекият принос към възстановяването на разходите се определя чрез заплатените такси за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване при водовземане от повърхностни и от подземни води (Съгласно Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване).

Към момента статистическите данни за самостоятелно водоснабдяване в индустрията, включват добитата вода от индустрията без значение дали е за питейно-битови, промишлени или други цели.

Това възпрепятства изчисляването на видовете разходи, прихода и възстановяването на разходите за услугата.